

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Biserica ortodoxă după reformațiune.

— Epoca lui Petru Movila. —

Reformațiunea inițiată în apusul Europei prin Luter și Calvin a avut grele urmări atât asupra bisericii ortodoxe în genere, cât și în special asupra bisericii române. Prin reformațiune biserica ortodoxă a fost îndusă în o grea luptă atât cu biserica apuseană, cât și cu confesiunile reformate.

A fost grea această luptă. A decurs cu mare vehemență timp de mai bine de un veac, și sub diferite forme s'a repetit până în ziua de astăzi. Dumnezeu a voit însă, ca biserica ortodoxă se iasă și din această grea luptă biruitoare, și în același timp ca biserica și poporul român să se arde de o puternică sentinelă întru apărarea doctrinelor și organizațiunii apostolice primitive.

Dumnezeu a voit, ca într'un timp, când prin lățirea ideilor propagate prin reformațiune, se găsea în cea mai mare confuzie, — un român, metropolitul Petru Movilă să ia în mână flamura științei, să pună capăt acestei confuziuni, și să dea un nou avânt în dezvoltarea întregii bisericii ortodoxe. În același timp Dumnezeu a voit, ca biserica și poporul român din Ardeal, oțelit prin luptele sale seculare pentru biserică și viață să suporte cu succes această luptă, și să iasă dintr'nsa rentinerit pentru o nouă viață.

Premițând acestea înregistrăm din această grea epocă în special următoarele:

Prin reformațiune biserica apuseană a pierdut un însemnat număr de credincioși; și deci spre a se desdauna pentru pierderile avute biserica apuseană a inițiat și reactivat de nou vechiul ei plan de a aduce sub jurisdicțiunea sa biserica orientală. De

astă dată a proces biserica apuseană ajutată de ordinul jesuiților în două direcțiuni și anume: la poporele orientale, aflătoare sub stăpânirea Turcilor, și în Polonia.

Cu începere din jumătatea a doua a veacului al șesescpredecelea se așezară în Orient mulțime de missionari din ordinul jesuiților cu intențiunea de a face propagandă pentru scopurile bisericii apusene; ér în Roma înființată la anul 1577 papa Gregoriu XIII. așa numitul „colegiu grec“, cu menițiune ca în acest colegiu să crească tineri greci de preoți și missionari pentru scopurile bisericii apusene în sinul bisericii orientale.

Prin aceste încercări bisericii apusene i-a succes a câștiga în Polonia, unde sub regele Sigismund o parte din clerul și poporul rutean pentru unirea cu biserica Romii. La poporele orientale aflătoare sub domnia Turcilor ținuta missionarilor apuseni a produs însă în loc de simpatie chiar ură în contra bisericii apusene. În privința acesta secretariul propagandei Urban Cerrri se exprimă la anul 1677, adecă la 100 de ani după înființarea „colegiului grec“ în Roma în următorul mod: „colegiul grec din Roma mai mult strică, decât folosește; unii dintre elevi cunoscând slăbiciunile catolicismului, îi devin inimici, și în întreg orientul există nu mai o dorință, și anume aceea, ca colegiul grec să se desființeze.“¹⁾

Alături cu aceste încercări inițiate din partea bisericii apusene se încercară și protestanții a câștiga poporele orientale pentru ideile protestante, și anume în următorul mod: Aușind patriarhul din Constantinopol Iosef II despre mișcarea

¹⁾ Pichler kirchliche Trennung zwischen Orient und Occident.

religioasă inițiată în Germania prin protestanți în contra bisericii apusene, a trimis în Germania, și anume în Vittenberg pre diaconul său Demetriu Misu, ca să studieze învățăturile protestante. Folosindu-se de această ocaziune Melanchton a intrat în corespondență cu patriarhul, și i-a trimis acestuia și „confesiunea angustană“ tradusă în limba grecescă, cerându-i ca se-și exprime părerea asupra ei. Patriarhul însă nu i-a răspuns nimic. După acesta a intrat în corespondență cu patriarhul teologiei protestanți din Tübingen. Acestora le-a răspuns patriarhul în mai multe rânduri în mod obiectiv și cuviincios, dar condamnând învățăturile protestante. În ultima epistolă adresată teologilor din Tübingen patriarhul dechiară între altele: „că este lucru zadarnic a disputa mai departe cu teologiei, cari se încercă a degrada și lăpăda cele mai mari arme ale bisericii: autoritatea sfinților părinți, cari sunt luminătorii bisericii.“²⁾

O a doua încercare de a lăși idei protestante între popóarele aparținătoare bisericii orientale o făcură în veacul al șeptespredecelea calvinii din Elveția, Holanda și Anglia pre timpul patriarhului constantinopolitan Ciril Lucaris. Dênsul a studiat în Padua și întreprindend mai multe călătorii în Europa centrală a intrat în legături de cunoștință cu corifeii calvinismului. La anul 1602 deveni patriarh în Alexandria, ér la anul 1621 deveni patriarh în Constantinopol. Atât ca patriarh în Alexandria, cât și ca patriarh în Constantinopol întreținu Ciril corespondență cu reformații. Acésta împrejurare o folosiră jesuiții, invinuindu-l înaintea clerului și poporului său, că este eretic, ér înaintea sultanului cu necredință. Din acésta cauză Ciril a fost de cinci ori depus din scaunul patriarhal și éráși repus prin întrevinerea ambasadorilor Olandei și Angliei. Faptul că patriarhul Ciril susținea corespondență cu reformații a produs în clerul și poporul său resens. Era suspiționat, că înclină spre calvinism. Acésta suspițiune s'a mărit apoi prin împrejurarea, că sub numele său a apărut în Genf în limba latină ér la anul 1633, în limba grecescă o confesiune a bisericii ortodocse orientale a răsăritului, carea conținea învățături calvinesci.

Acésta carte calvinii o lățiră în tóte părțile, cu scop ca să dovedescă, că biserica orientală profesază aceleași învățături ca și ei. După apariția acestei confesiuni Ciril a fost provocat în mai multe rânduri,

ca să se dechiare, dacă dênsul este, seau nu, autorul acelei confesiuni, dar dênsul a refuzat tótdeauna a se pronunța.³⁾ Între astfelu de împrejurări Ciril Lucaris a fost destituit pentru a șesea óră de sultanul Murad IV și omorit la anul 1638.

Confesiunea edată sub numele lui Ciril Lucaris a produs o adevărată confusiune în sinul bisericii orientale, și din partea missionarilor bisericii apusene începu a se propaga printre popórele orientale ideia că biserica ortodocsă a adoptat învățăturile calvinesci.

Acestei confusiuni i-a făcut capet metropolitul din Chiev Petru Movilă.

Petru Movilă a fost de origine din Moldova, și anume din familia de principe a Movilescilor. Dênsul s'a născut la anul 1597. A fost fiul principelui Simeon Movilă. După mórtea tatălui său, — ajungend la domniă pre tronul Moldovei, — un vër al său: Constantin Movilă, — Petru Movilă împreună cu frații săi a trebuit să părăsescă țera. Studiele teologice le-a făcut la Paris în Sorbona. Mai târziu intră în armata polonă, și ca militariu s'a distins în bătălia cea mai mare dela Hotin. Întemplată la 1621 între Poloni și Turci. La anul 1625 intră în ordinul monachal în mănăstirea Pecersca de lângă Chiev, unde în anul 1628 deveni superiorul acestei mănăstiri și înaintat la rangul de archimandrit, ér la anul 1632 deveni Metropolit în Chiev, într'un timp când în urma ținutei și confesiunii lui Ciril Lucaris se produsese în biserica orientală confusiunea pre terenul dogmatic. Spre a face capet acestei confusiuni și imputării, carea o făceau apusenii bisericii orientale că ar fi adaptat învățăturile calvinesci, metropolitul Petru Movilă conchemă la anul 1640 în Chiev un sinod compus din episcopi, archimandriți și egumeni ca se discute și să se pronunțe asupra punctelor principale de diferința dintre biserica ortodocsă, și romano catolică, precum și dintre biserica ortodocsă și dintre bisericile protestante.

Pe basa celor enunțate în acest sinod lucră Petru Movilă o confesiune, carea o trimise în limba grecescă și latină patriarhului din Constantinopol Parteniu I (1639 — 1644) pentru aprobare.

Confusiunea produsă în sinul bisericii ortodocse în genere a produs mare confusiune și în țerile române. Spre a se pune capet acestor turburări Domnul Moldovei Vasilie Lupul (1634 — 1653) rugă pre patriarhul din Constantinopol, ca să concheme

²⁾ Gass Symbolik der griechischen Kirche.

³⁾ Dr Barbu Constantinescu în prefața la confesiunea ortodocsă tip. în Sibiu la 1879.

un sinod la Iași. Patriarchul conchamă sinodul la Iași la anul 1642. În acest sinod s'au condamnat învățăturile cuprinse în cartea lui Ciril Lucaris, și confesiunea lui Petru Movilă s'a adoptat ca carte simbolică normativă, ca una carea conține credința bisericii ortodoxe întregi. În sinodul ținut în anul următoriu 1643 în Constantiuopol, la carele au participat toți patriarhii bisericii orientale, confesiunea lui Petru Movilă a fost aprobată de nou.

Astfeliiu Petru Movilă prin serviciile prestate bisericii a obținut titlul de primul prelat al bisericii ortodoxe. Afară de meritul obținut de Petru Movilă prin această carte dânsul s'a distins și prin însemnate virtuți pastorale, precum și prin zelul său învăpăiat pentru lățirea culturii în popor. Dânsul între altele înființă și o academiă teologică cu un curs complet de teologie și filosofie, înființă și o tipografie și o bibliotecă pentru necesitățile academiei sale.

Prin serviciile prestate bisericii Petru Movilă inaugurează o nouă epocă de dezvoltare; și dacă împreună streine de spiritul evangheliei l'au forțat să părăsescă țera, dânsul ca bărbat de merite lucrând pentru prestigiul bisericii ortodoxe în genere a făcut în același timp serviciu și bisericii române. Și deci rămâne în veci memorabil, că biserica ortodoxă a ieșit biruitoare din această luptă prin un prelat de naționalitate română și prin un sinod ținut pe teritoriul român.

La cestiunea subsistenței protopresbiterilor noștri.

II.

Am șis: Capul lucrului, prin care preoțimea și în deosebi protopresbiterii noștri vor putea face mai puțin simțită lovitura, ce ni s'a dat, — și vor putea mai ușor suporta lipsa veniturilor lor principale, va fi muncă și păstrare îndoită

Căci, se nu ne amăgim, pierderea noastră e mare, atât de mare, încât după cât putem prevedea, ea nici când și din nici o parte nu se va putea rebonifica pe deplin.

Statul nu va vrea și biserica nu va putea nici pe departe despăgubi pe protopresbiterii noștri în venitele pierdute; — de dată ce cela nu va vrea și cesta nu va putea rehabilita pe protopresbiter în postul seu de președinte al unui tribunal în cauze matrimoniale.

Praca ne arată, că acesta era primul și cel de căpetenie titlu al protopresbiterului, că dânsul în acest ram avea cel mai larg teren al activității era deci natural, că activitatea sa acesta se constituie cea mai însemnată rubrică în venitele sale.

Și va trebui să recunoșcem, că în urma acestui drept, în urma acestei activități, parte mare dintre pro-

topresbiteri, acei ce stăteau în fruntea unor tracte mari și cei ce stăteau în fruntea unor tracte cu populațiune mai avută, în fine cei-ce stăteau în fruntea unor tracte cu o populațiune, a cărei mod de traiu în măsură ridicată dă ansă la divergențe conjugali; — avéu venite foarte însemnate, care naturalminte nici când nu se vor mai reintoree.

Socot deci cu dreptul, că de reîntorcerea acelorora nu mai putem vorbi, va trebui însă să vorbim la tot cazul de asigurarea subsistenței protopresbiterilor noștri în general și aici vom trebui să purcedem dela neîndoiosul act, că protopresbiterilor afară de micile diurne, ce le primesc pentru visitațiuni, care, cum se scie se câștigă cu destul amar, — li s'a luat total, li s'a făcut imposibilă subsistența.

Și când vom mai avea în vedere pe aceia dintre dânsii, cari nu au parochii, — fiind a se socoti aci și cei ce sunt puși din considerațiuni mai înalte în anumite centre neromănesci, cari eventual sunt parochi după nume și au ca atari datorințe, dar nu și venite, — apoi cu atât mai vârtos vom trebui să ne îngrijim de urgență pentru subsistența lor. Acesta o recere interesul binepriceput al bisericii

Mai am un cuvânt referitor la starea mijloacelor noastre centrale și apoi voiu încerca a arăta: Cum ne vom îngriji? ! . . .

Va fi adevărat, că fondurile noastre centrale și au toate destinațiunea lor specială și că din acele nu se va ajunge pentru ajutorarea protopresbiterilor, . . . dar nu va fi mai puțin adevărat, că starea actuală a averii centrale prin o economisare mai rațională se va putea ameliora și încă mult.

Dacă am pledat pentru gospodărie și cruțare către întreg personalul preoțimei noastre, vom avea fără îndoială dreptul, a cere în interesul bisericii cea mai perfectă gospodărie la averea centrală.

Departa de mine cugetul, de a învinui administrațiunea noastră; am însă deci de indicii, cari nu încap în cadrul acestui articol, pe cari sunt gata a le arăta la loc competent, pe cari toți aceia dintre noi, câți au cugetat asupra lucrului, le cunosc și cari toate vorbesc pentru posibilitatea, de a înmulți resursele noastre pe calea perfecte gospodării.

Nu vom enunța dar în mod pragmatic, că dela averea centrală nu se va ajunge nimic pentru ajutorarea protopresbiterilor, din contră ajutorarea acesta într'o măsură aptă de a egala și nivela perfect venitele lor în raport cu calificațiunea, poziția și munca egală, va fi o absolută necesitate.

Natural, că și în acest cas va rămânea sus stând faptul, că protopresbiterii cu calificațiune mai superioară vor cânta și afla tracte cu venite accidentali mai bune, ori barem mai ușore; regresându-se astfel pentru superioara lor calificațiune și tot natural este, că cei cu tracte mari vor avea mai mari venite în diurne etc. regresând astfel mai multa lor ostenelă; dar o egalare a venitelor protopresbiterali până la un minimum sistematizat este o recerință de ordine, a fost necesară și înainte

de introducerea căsătoriei civile și este indispensabilă ași.

Cea ce până acum a fost lăsat mai mult întem- plărei, obiceiurilor foarte divergente, referințelor locali și chiar aptitudinilor personali, sistemizarea venitelor proto- presbiterali, acum trebuie să se facă, căci ceea ce până acum era numai cestic de ordine, ași este o cestic de viêtă

În reasumarea tuturor acestora, étă ce propun :

I. Venitul minimal al protopresbiterului trebuie să atingă suma de 800 fl. (a unei parochii de cl. I-a) plus 2—400 fl. remunerațiune pentru agendele sale proto- presbiterali ; în total dar 1000 sau 1200 fl.

II. Să se adune datele strict autentice despre veni- tele actuale ale fie-cărui protopresbiter.

III. În basa acestora acolo, unde cere trebuința, să se facă în calea legală (sinodul protopresbiteral) o repar- tițiune pe comunele bisericesci după mărimea și starea lor.

IV. Eventualul rest până la minimul stabilit se a din averea centrală

In praxi :

Eu am un venit anual :

a) dela parochie (pămënturi)	fl. 259.—
b) din fundațiunea Trombitaș	" 100.—
c) din „birul“ protopresbiteral vechiu arunc	" 100.—
(25 comune à 4 fl.)	
d) din „paușalul de locuință“ nou arunc	fl. 216.—
(25 comune à 6 fl. și à 10 fl.)	
e) din „paușalul de cancelarie“ din centru	" 100.—
f) din diurne la visitațiuni	" 125.—
(25 comune à 5 fl.)	

Suma . fl. 900.—

ar urma, ca să se facă din centru un ajutor de 100, respective 300 fl.

Am răspuns, cred, și la celelalte două întrebări, ce mi-am pus la început.

— Étă ce voim, și atâta și putem !

Fi-vom astfel splendid salarisati ? !

Nu, dar vom fi și vom trăi ca preoți români vom trăi ca fiii din casa mamei vitrege — până-ce vom cresce mari și . . . vom sburători.

„Tel. Rom.“

Prot. N. Manegețiu.

Prelegeri din psihologie.

(Continuare).

Producerea reprezentațiunilor fantasiei.

Fie-care act al fantasiei se începe cu o repre- sentație generală, care mai întâi stă înaintea con- știenței numai în contururi nedeterminate. După a- ceasta, diversele părți apar succesiv mai clare, și astfel se desvoaltă productul fantasiei, când apoi re- prezentația primitivă se organizează și se construște din elementele sale constituante. De ex. când voim să construim imagina unei regiuni romantice, mai în- tâi avem în fantasie întreaga reprezentație cu dea- lurile, văile, riurile sale în trăsuri generale ; apoi succesiv ne apar aceste părți, una câte una, tot mai

clare, și din ele se alcătuește un product al fan- tasiei.

c) Funcțiunea fantasiei se reduce numai la com- binare.

Este de observat că nici fantasia cea mai bogată nu poate produce un element de tot nou, adecă o senzațiune nouă, pe care noi să n'o fi experimen- tat mai nainte, să n'o fi dobândit prin sensuri. De ex. un orb nu își poate închipui de loc colorile, un surd su- netele, șcl. În fond, fantasia cea mai puter- nică își reduce funcțiunea sa numai la combinarea în diverse moduri a represen- tațiunilor câștigate prin sensuri. Adevérat, că această putere modificătoare a fantasiei poate merge foarte departe. Ea poate produce combinațiuni, cărora nu-le corespunde nici un obiect real, ba cari contrazic chiar legilor naturei. De ex. „cal cu aripi,“ „munte de sticlă,“ „riu de aur,“ șcl. șcl. În cele mai bizare creațiuni ale fantasiei nu găsim decât elemente de experiență, adecă senzațiuni și reprezentațiuni reproduse pentru a fi asociate în combinări nouă. De ex. în „munte de aur.“ reprezentația de „munte“ și cea de „aur“ sînt luate din experiență și combinate într'o imagină nouă, șcl.

d) Fantasia pasivă și cea activă.

Putem distinge doué feluri de funcțiuni ale fantasiei, și anume : 1) *funcțiunea pasivă*, 2) *func- tiunea activă*. Pasivă se zice fantasia, când se lasă curs liber jocului reprezentațiunilor, cari se excită în interiorul nostru prin atare reprezentațiune generală, de ex. jocurile copilărești, șcl. Activă e înse fanta- sia, când ea *alege* dintre reprezentațiunile, ce i-se ofer, și combină elementele singulare, conform unui plan determinat, într'un întreg complet, de ex. când pictorul construște o icoană nouă din închipuirea sa, musicantul o melodie nouă, șcl. șcl. Această divisiune a fantasiei corespunde cu *apercepțiunea pasivă* respective cu cea *activă*.

Efectele fantasiei pasive.

Aceste efecte se arată în om aproape în continuu. Cu deosebire acțiunile, pe cari le intenționăm precum și viitorul preste tot sînt foarte adesea obiectul fanta- siei pasive, și anume așa, că acțiunea viitoare stă înain- tea noastră mai întâi în trásurile sale generale, după aceea înse ea se descompune în diverse acte singulare. Tot așa și la închipuirele despre trecut. Înca și mai pasivă se arată fantasia, când menținem o reprezentație, ce din întemplantare se înalță în conștiință, pentru a o lăsa să treacă prin felurite transformări. În toate aceste ca- suri, fantasia pasivă e cu atât mai vie și nerisistibilă, cu cât apercpeția activă e mai suprimată, și prin urmare cugetarea logică mai redusă. Fantasia pasivă se poate bine observa la copii și la oamenii naturali. De ex. băeatul își reproduce reprezentația despre „călăreț,“ cum fuge cu calul său, și apoi își ia bêtul de alun, se pune pe el și aleargă ; sau din petri, țandări și lemne clădește o casă ; sau din carpe își face o păpușică și o îngrijește, șcl. șcl. Educătorul are să știe, că funcțiunea fantasiei active se desvoaltă din cea pasivă, și tocmai de aceea jo- cul, acest mijloc principal pentru cultivarea fantasiei, are să fie în- tocmit așa, încât să provoace activitatea spontană a ele- vului. Totodată este necesar de a scuti pe elev de exa- gerările fantasiei pasive, cum e de ex. credința în năluci, șcl.

Efectele fantasiei active.

Fantasia activă este baza tuturor creațiilor artistice, precum sînt produsele poeziei, muzicii, sculpturii, picturii, arhitecturii. Afară de aceasta, fantasia activă are rolul său și la invențiile tehnice și la descoperirile științifice. În toate cazurile stă mai întâi reprezentarea generală întreagă în conștiința noastră, după aceea urmează organizarea ei în părțile sale constituante, când apoi unele elemente se pot adăuga, altele delătura, elemente cari la început se cuprindeau încă în planul lucrării. De ex. în cazul unui pictor, care combină diferite elemente pentru a construi icoana unei regiuni, spre a-l zugrăvi mai frumos decum e în natură. Acele combinații ale fantasiei active, prin cari un obiect ni-se prezintă în perfecția sa cea mai înaltă, se numesc: *idealiuri*.

e) Fantasia intuitivă și cea combinativă.

Fantasia individuală se poate manifesta în două direcțiuni principale, și anume: 1) *ca fantasie intuitivă*, când posede în grad înalt însușirea de a împrumuta reprezentărilor, pe cari le oferă conștiinței, o formă foarte intuitivă și vie; 2) *ca fantasie combinativă*, când este cu deosebire dispusă de a produce felurite combinațiuni de ale reprezentărilor. De ex. de fantasie intuitivă facem us, când urmărim și ne prezentăm în conștiință descrierile locurilor, persoanelor, întâmplărilor predate de un povestitor; iar fantasia combinativă o aflăm de ex. la un pictor, la un poet, șcl., cari combină imagini, acțiuni, evenimente, caractere, spre a alcătui opere de artă. În grad mai mic ori mai mare găsim amândouă felurile de fantasie la fie-care individ, înse o dezvoltare egal de intensivă în amândouă direcțiunile este foarte rară, căci cu cât este mai puternică partea intuitivă a reprezentărilor formate de fantasie, cu atât apercipțiunea va pute să-le varieze și să-le combine pe acelea mai anevoe.

f) Degenerarea fantasiei.

Lăsată de sine, libertatea fantasiei poate să devină atât de desfrînată, încât produce combinațiunile cele mai bizare și absurde, cari conturbă dezvoltarea normală a vieții psihice, precum e de ex. credința poporului în năluci, smei, strigoi, șcl. Formațiunile fantasiei desfrînate se numesc *fantasme*. Pentru a împiedeca degenerarea fantasiei, este necesar de a pune reprezentărilor ei *sub controla judecătii*.

g) Influența fantasiei asupra voinței.

Fantasia poate să influențeze și asupra voinței, dându-i direcțiune spre acțiuni, pe cari le prezintă conștiinței ca plăcute, și abătându-o dela cele ce se par neplăcute. Acest fapt trebuie să-l considere cu deosebire educatorii, pentru-că cu cât ei vor fi în stare de a guvernarea fantasiei elevilor, cu atât vor ajunge în urmă de a domina și voința acestora. Indivizii, la cari voința e dirijată numai de fantasie, se numesc *fantasți*.

h) Influența fantasiei asupra corpului.

Fantasia poate să aibă influență mare și asupra corpului, ceea ce se vede și de acolo, că un morbo fizic prin inchipuire poate să devină cu mult mai

grav, decum e în realitate. Toate *boalele imaginare* își au sorgintea lor în fantasie.

*4) Inteligența propriu zisă.**a) Caracteristica generală.*

Acea dispoziție a conștiinței, în virtutea căreia reprezentărilor se aduc în legătură *conținutului* sau *relațiilor interne* dintre ele, se numește: *intelență*. Pe când la asociațiune cauza împreunării reprezentărilor este numai întâlnirea lor subiectivă în conștiință, pe atunci inteligența caută de a combina reprezentărilor astfel, încât să se reproducă în conștiință *raporturile reale* sau *adevărate* ale obiectelor și fenomenelor ce reprezintă. La *operațiunile intelectuale* avem de a face cu acele *împreunări apercipitive* ale reprezentărilor, pe cari le produce apercipțiunea activă. În aceste operațiuni reprezentărilor au totdeauna însemnătate de *noțiuni*.

b) Cugetarea și comparația ei cu fantasia.

Funța cugetării. Zicem că *ne cugetăm*, când apercipțiunea activă aduce reprezentărilor în conștiință cu scop de *a-le împreuna dacă sînt compatibile* sau de *a-le despărți dacă sînt incompatibile*. De ex. iau reprezentărilor „arbore” și „frunza” și le împreun astfel „arboarele are frunze,” sau „frunza arborelui;” sau de ex. reprezentărilor „fer” și „corp organic” le despărțesc așa „ferul nu e corp organic,” șcl. Aceste sînt produse de ale *cugetării*.

Asămănarea între cugetare și fantasia. Cugetarea samănă cu combinațiile reprezentărilor produse de fantasia. S'ar pute zice, că fantasia este cugetare în imagini, iar cugetarea e fantasare în noțiuni. Sînt posibile numeroase grade de tranziție dela fantasarea cea mai liberă până la cugetarea logică, care operează numai cu noțiuni pure. Până când individul este dominat de impresiunile sensoriale și de reproducerea mecanice stabilite prin asociațiunea externă, până atunci ei, putem zice, nu are încă *facultatea cugetării în înțeles propriu zis*. De ex. copiii întru început combină reprezentărilor numai dupăcum acestea se asociază în mod extern, fără privire la legăturile lor interne, atărnațoare dela conținut sau înțeles. Tot așa și la oamenii fantasti. Aceștia asemenea nu combină reprezentărilor conform raporturilor adevărate dintre obiecte.

(Va urma.)

Dr. P. Pipos.

Calendarul Indictului

său al anului bisericesc 1896 visect dela Domnul și
Mântuitorul nostru Isus Christos,

Intocmit pe câte o săptămână cu indicațiuni tipiconale privitoare la slujbele dumnezeesci și cu alte însemnări folositoare creștinilor ortodocși.

Luna lui Decembrie (Răpțiune, Undrea),

are 31 zile. Ziua are 9 ore, noaptea are 15 ore.

Săptămâna a 31-a după Rusalii. Glasul dominant 5.

Luni în 18. — Pomenirea sftului M-nic Sebastian și a celor împreună cu dînsul; Zoe, Trangilin, Nicostrat, Claudiu, Castor, Tivurtie, Castul, Marcelin și Marcu; a

sftului M-nic Euviot; a prea cuv. păr. nostri Flor eppul Aminsului, Mihail Singelul mărturisitorul și Modest arhi-eppul Ierusalimului; a sftilor M-nici: Zacheu diaconul și Alfe cetetul și a sftei și făcătoarei de minuni Sofia.

Tipic. Imbinăm slujba Oct. cu a Mineiului, în care se află: Stihiri de séra gl 4. Tropariu gl 4. — Canónele gl 1 (Sedélna gl 1) Condacul gl 4. — Celelalte din Octoich.

*

Marti în 19. — Pomenirea sftului M-nic Bonifaciu: a sftilor M-nici: Ilie, Prov, Arcos, Timotei, Poliect, Trifon, Eutichie, Tesalonic și cei dimpreună cu dênșii: bărbați 100 și femei 70; a prea cuv. păr. nostru Grigendin.

Tipic. Imbinăm Oct. cu Mineiul care cuprinde: Stihiri de séra gl 4. Tropariu gl 4. — Canónele gl 4 (Sedélna gl 1 și gl 4) Condacul gl 4. —

Alte însămări. Ađi avem lună plină ☺ la 9 óre 21 m. séra.

*

Miercuri în 20. — *Inainte práznuirea Nascerei Dlui* și pomenirea sftului sftitului M-nic Ignatie purtătorul de Dđeu și a sftilor M-nici Eugeniu și Macarie și a cuv. păr. nostru Filogoniu eppul Antiochiei.

Tipic. Din 20 Dec. până la eșirea praznicului Arătării Domnului, adecă pácă la 14 Ianuarie nu cântăm nimic din Octoich, ci tot din Mineiu. (Deși e post nu facem mătánii). — Stihirile de séra gl 1 și gl 4 cu gl 8. Stihóvna gl 2 (ínsuși glasul) cu gl 1. Tropariul sftului gl 4 al in. práznuirii gl 4. (Pavecernița) — La Utrenie; Aliluia: Tropariul înainte práznuirii cu al sftului. Sedelnele gl 1 și gl 4. Ps 50. Canónele gl 1. Condac gl 3. (Sedélna gl 3 cu gl 8) Condacul sftului gl 3. Sfétilna. Laudele mari gl 6. Stihóvna gl 4 cu gl 1 (ínsuși glasul). — (La 9 óre ceasurile canonice). — La Liturgie: Fericitirile din can. práznuirii pésna 3 și al sftului p. 6. Apostolul dela Evrei. Evangelia dela Marcu.

Alte însămări. Multe familii române práznuiesc pe sftul Ignatie ca patron al casei. — Astăzi e anul nou civil 1896 după calendariul Gregorian.

*

Joi în 21. — *Inainte práznuirea Nascerei Dlui.* — Pomenirea sftei M-nițe Iuliana cea din Nicomedia; a celor 500 sfti Mucenici și 130 sfte Mucenițe și a sftului M-nic Temistocle.

Tipic. Stihirile de séra gl 4 cu gl 6. Stihóvna gl 2 cu gl 6 (ínsuși glasul). Troparele gl 4. — La Utrenie: Trop. in. práznuirii cu al sftei. Sedelnele gl 2 cu gl 1 și gl 5 cu gl 3. Ps 50. Canónele gl 4 Condacele gl 3 și gl 2. (Sedélna gl 4 cu gl 3). Sfétilna. Laudele mari gl 6. Stihóvna gl 2 (ínsuși glasul). Celelalte după obicei.

*

Vineri în 22. — *Inainte práznuirea Nascerei Dlui.* — Pomenirea sftei M-nițe Anastasia; a sftului M-nic Chrisogor; a sftei M-nițe Theodota și fiii ei, și a sftului M-nic Zoil.

Tipic. La Vecernie: Stihirile de séra gl 1 cu gl 2 și gl 4. Stihóvna gl 2 cu gl 4 (ínsuși glasul). Troparele gl 4. (Pavecernița). La Utrenie: Aliluia: Trop. in. práznuirii cu al sftei. Sedelnele gl 4 și gl 3. Ps 50. Canónele gl 8 (Sedélna gl 1 cu gl 8). Condacele gl 3 și gl 2. Sfétilna. Laudele mari gl 6. Stihóvna gl 2 cu gl 5 (ínsuși glasul).

Notă. Fiind-că ajunul Nascerei Dlui cade estimp pe o đi de Duminecă, astfel după indicațiunile Tipiconului astăzi nu facem Liturgie, ci sévêșim la 10 óre slujba Ceasurilor împêrâtești, (caută-le în Mineiu la 24 Dec.). Điva intrégă o petrecem în ajunare.

*

Sâmbetă în 23. — *Inainte práznuirea Nascerei Dlui.* — Pomenirea sftilor 10 Mucenici, cari au mărturisit la Krit; și a prea cuv. păr. nostru Pavel arhi-eppul Neocesareii, unul din cei 318 sfinți părinți.

Tipic. La Vecernie: Stihiri de séra gl 4 cu gl 2. Stihóvna însuși gl 6 cu gl 3. Tropariu gl 3. — La Utrenie: Trop. in. práz. cu al sftului. Sedelnele gl 5 și gl 6. Ps 50. Canónele gl 8, Condacul gl 3 (Sedélna gl 1) Condacul gl 4. Sfétilna. Laudele mari gl 6. Stihóvna însuși gl 1 cu gl 3. Și celelalte pe rând sévêșind și sfta Liturgie.

*

Duminecă în 24. — *Dumineca înainte Nascerei Dlui a sftilor părinți și înainte práznuirea Nascerei Dlui.* (Ajunul Crăciunului)

Tipic. Fiind-că Dumineca înainte de Nascerea Dlui a căđut pe 24 Decemvre, adecă în ajunul Nascerei, — imbinăm slujba sftilor părinți și a înainte práznuirii cu a învierii în următorul mod: La Vecernia cea mare: Stihiri de séra de ale învierii nu cântăm, ci de ale sftilor părinți gl 6 cu ale înainte práznuirii gl 4, „Mărirea“ părinților gl 6, cu Născătórea înainte práznuirii gl 1. Stihóvna înainte práznuirii însuși gl 1 cu gl 6. După „Tătál nostru“: Tropariul învierii gl 6 cu al părinților gl 2. (Dacă facem Litie, atunci după intrare cântăm Prochimenul đilei, cetim Paremiile părinților, „dela facere și dela a 2-a lege“, cântăm stihirile părinților gl 1 cu gl 3. La binecuvéntarea pánilor: Trop. părinților de 2-ori și al in. práznuirii odată.) — La Utrenie: Tropariul învierii gl 6 cu al părinților gl 2 și al in. práznuirii gl 4. Sedelnele părinților gl 4 și gl 2 cu Troparele soborului ingeresc. Antifónele și Prochimenul învierii dela glasul 6. Evangelia învierii a 9-a și celelalte ale învierii. Catavasiile Nascerei cu Măritórea Născătórei. Sfétilna părinților cu a înainte práznuirii. Laudele mari: stihirile părinților gl 4 și ale înainte práznuirii gl 6, cu „Mărirea“ părinților gl 8 și Născătórea: Prea binecuvéntată ești... pe gl 6. Măritórea mare pe gl 6 cu Tropariul final al învierii. (Notă; Ceasurile ajunului așa numite împêrâtești, le-am sévêșit Vineri, când s'a făcut și ajunare). — La Liturgie; Fericitirile învierii nu cântăm, ci ale părinților din pésna 3-a și ale înainte sêrbării din p. a 6-a. După intrare: Tropariul învierii, al părinților și al in. práznuirii cu Condacul părinților și al înainte práznuirii. Apostolul și Evangelia Duminecei înainte de Nascere (Genealogia).

Notă: Fiind-că estimp ajunul cade pe o đi de Duminecă, sévêșim în ajun Liturgia S-lui Ioan gură de aur, ér în însăși điva praznicului sévêșim Liturgia S-lui Vasilie. — Fiind đi de Duminecă, suntem deslegați de ajunare.

Notă. În 24 Dec. e pomenirea prea cuv. fecióre M-nițe Eugenia și a celor îndreună cu dênșă: Vasila Filip, Protas și Iacint: a cuv. Nicolae monachul, Antioch și a M-niculul Achaic, — dér slujba lor se imbină, după voia celui mai mare, cu a altor sfinți din đilele precedente.

Din Sinaxariu. În Dumineca cea dinaintea Nascerei Domnului se face pomenirea tuturor dreptilor părinți celor din vécuri: dela Adam până la Iosif Logodnicul Prea sfinitei Născătórei de Dumneđeu, și pomenirea prorocilor celor ce au binevestit intruparea Domnului nostru Isus Christos.

Alte însămări. Séra în ajunul Crăciunului se aștêrnă fên ori paie prin odăi și pe masă sub mășărită în sêmnul grajdului unde s'a născut Mântuitorul lumii Isus Christos. În séra ajunului se încep colindele și împărțim la colindători colindeții (colăceii). Aprindem candela lângă care stă colacul Crăciunului și o lăsăm sê ardă tótă nóptea spre Crăciun și în điva Crăciunului. Masa pusă de cină în ajunul Crăciunului rămâne cu tóte bucatele gătite din diferite póme, preste nópte spre Crăciun. Tata familiei aruncă pe jos nuci și alune dintr'un ciur, ér copiii le adună. După o datină strêină, introdusă în parte și la Români, părinții împodobesc „pomul crăciunului“ numit și „mêrul crăciunului“ cu diferite daruri și obiecte, cari

Se impart la copii în ziua Crăciunului, că daruri aduse de Moș-Crăciun. — Sorele res. la 7:58 ap. la 3:44 ore. Ziua a crescut în decursul săptămânei cu 9 minute.

Val. Magdu.

D I V E R S E.

* *Răspuns la enciclica Sanctității sale Papa Leo XIII.* Precum am înregistrat la timpul său Sanctitatea sa papa Leo XIII din incidentul jubileului aniversării suirii sale pre scaunul Romii a adresat o enciclică în Iunie anul trecut către totă lumea creștină invitându-o la unire cu biserica Romei, ér la 30 Novembre a adresat o nouă enciclică către bisericile creștine din Orient. La aceste enciclice a răspuns Papei biserica cea mare din Constantinopol. În acest răspuns biserica orientală combatte înoririle introduse în biserica apusană și întărește clerul și poporul bisericii ortodoxe în credința primitivă formulată prin cele 7 sinóde ecumenice.

* *Protopresviter pentru tractul Belințului.* Venerabilul Consistoriu eparchial aradan întrunit Marția trecută în ședință plenară a denumit de protopresviter pentru tractul vacant al Belințului pre părintele Iosif Grădinaru paroch în Seceani și asesor consistorial.

* *Desdaunare.* Venerabilul Consistoriu eparchial aradan întrunit Marția trecută în ședință plenară pertractând raportul comisiunii esmise în o ședință de mai înainte cu însărcinarea ca să studieze modul și mijlocele, din cari s'ar poté desdauna părinții protopresviteri pentru perderile ce le au prin scergerea ședulelor dela cununii, a fiesat pentru acest scop ca desdaunare părinților protopresviteri suma anuală de 400 fl. v. a. ér celor cu locuința în orașe suma de 500 fl. v. a. și a combinat tot de odată și asupra mijlocelor, din cari se-se poté acoperi aceste sume cu începere dela 1 Ianuarie 1896. Concluzul acesta se va subșterne venerabilului sinod eparchial la procsima sesiune pentru aprobare, și va intra în viață numai după ce va obținé aprobarea venerabilului sinod eparchial.

* *Petreceeri.* Tinerimea română din Arad a decis a aranja obicinuitul bal românesc în 5 Februarie n. 1896. După pregătirile ce se fac se póte deja prevedé, că și acest bal va sta la înălțimea balurilor din trecut aranjate aici în centru. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea școlarilor sêraci.

În Lipova Dómnele române aranjază în 7/19 Ianuarie o petrecere de dans tot cu scop filantropic.

Tot asemenea a luat inițiativa și comitetul par. a comunei bis. „St. Ilie“ din Fabricul-Timișorii de a aranja un bal românesc în Timișóra. Venitul curat e destinat spre scopuri bisericêsi-culturale.

* *Himen.* Dl Teodor Dreicin, teolog absolut și învățătoriu gr. or. în Șoimoș în 14/26 l. c. a încredințat de vitóre soție pe d-șóra Silvia Micula fica răposatului preot din Têrnova Georgiu Micula. — Felicitările nôstre!

† *Necrolog.* Înregistrăm cu durere, că în séra de 10/22 Decembrie a. c. la 11½ ore a trecut la cele eterne

după un morb scurt d-na Irina Milovan născută Raț, lăsând în cel mai profund doliu pre neconsolabilul ei soț Pavel Milovan notariu în Mândruloc pre fiul său Valeriu, fica sa Aurora precum numeróre rudenii și consângeni.

Rămășițele pământesci au fost depuse spre odichnă eternă cu solemnitatea meritată Marți în 12/24 Decembrie a. c. în cimiteriul din Mândruloc în ființa de față a unui public ales și numeros, carele venise să dea tributul de pietate petrecând pre răposata la locul de vecinică odichnă. Servitiul funebreal a fost oficiat de 10 preoți, ér cântările funebrele le-a esecutat corul seminerial din Arad.

Esprimându-ne condolența familiei rămase în doliu, rogăm pre Dumneșeu, ca sufletul răposatei se-l așeze în locașurile dreptilor!

În veci amintirea ei!

* *Institute românesce de bani.* După cum aflăm din noul „Compas românesc“ redactat de d-l Petrapetrescu, avem în present în Ardeal, Bănat și Têra ungurêscă cu totul 45. Acestea reprezentează în total un capital social de 2.370.444 fl.; depuneri: 10.722.538 fl. profit curat în anul din urmă de gestiune, 417,179 fl. În anul trecut s'au mai făcut pregătiri pentru înființarea de bănci nouș românesce în Huedin, Bocșa montană, Cacova Aiudului, Câmpeni, Monor, Sasca montană și Satul nou lângă Panciova. Amênunte asupra fiă-cărei bănci se pot vedé în amintitul „Compas românesc,“ care pe lângă datele privitóre la statistica institutelor de bani, conține partea I, din legea comercială în estensiune de vre-o 60 pag., trageri la sorți în 1896, taxele de timbre pentru polițe și documente, un mic cãlindar pentru 1896 etc.

* *Cumpenă sensibilă.* Mulțămită progresului mare desvoltat pe terenul mecanice, astăzi avem deja și o cumpenă dintre cele mai sensibile, încât și a decesa pãrticică din milligram o putem măsura exact. Dêcă de pildă vom scrie vr'o literă pe una dintre dóue bucățele egale de hãrtie și le vom cumpeni, cea cu literă va precumpeni pe cealaltă. De sine înțeles, că aceste cumpene se păstréză sub sticlă, fiind-că cel mai neinsemnăt curent ori cel mai mic atom de prav influințéză asupra lor.

* *Nume spaniol.* Notabilitățile spaniole adese au nume dintre cele mai lungi. De pildă pe actualul guvernor (primar) al Madridului îl chêmă: Don José Angel Mena del Barco y Gayoso de los Cobos Pando Tellez Giron Godinez de Paz, Dugue de Tamames. Lipsesc dela acest nume încã titlurile oficióse.

C O N C U R S E.

În Sãn-Miclăușul-mare, comitatul Torontal, devenind la școlele confesionale gr. or. române un post vacant de învățător se publică concurs, cu ziua de alegere Duminică după S. Boteș al Domnului în 7/19 Ianuarie 1896.

Școla de băieți clasa I-a este inpreunată cu dotațiunea:

a) În bani gata 350 fl.; b) cortel în natură cu 3 odăi, culină, cămară, șopru; apoi grădină de legumi, intră și estravilană; c) un juger de pământ arătoriu, d) 2 orgii lemne de foc pentru sine.

Dela competenți se pretinde:

a) Cualiificațiune cu examen din limba magiară și cunoșcerea ei în vorbire și scriere; b) adeverință dela inspectorele școlariu competente despre dexteritate, diligență, serviciul de până acum și purtarea morală; c) prezentare în persoană, ca învățătorii se-și arate dexteritatea în cele rituale; d) alesul are obligamēt de a propune în școla de repetițiune, învățătorul de a sustinē într'o strană cântările rituale, fără alt onorariu și fără de a putē forma asupra comunei — afară de cele de sus — alte pretensiuni.

Recursele adresate comitetului parochial să se expedie la adresa subinsemnatului până-n 6/18 Ianuaru 1896 la Nagy-Szent-Miklos. (Torontal.)

San-Miclăușul-mare, 16/24 Decembre 1895.

Svetoniu Petrovicu, m. p.
paroch, vicariu protopop ca președintele comitet. parochial.

—□—

Pe baza ordinațiunei consistoriale dela 18/30 Noembrie a. c. Nr. 7049, pe stațiunea învățătorască din **Cermeiu**, devenită vacantă prin renunțierea lui **Simion Albu**, se escrie concurs cu termin de alegere **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1) bani gata 120 fl.; 2) pentru grâu și cucuruz 150 fl.; 3) pentru fân 57 fl.; 4) 12 stângeni de lemne din care se se încăldescă și școla; 5) pentru conferință 10 fl.; 6) scripturistica 5 fl.; 7) familiața 24 fl.; 8) cuartir liber cu grădină de legumi.

Doritorii, cari vor se reflecteze la acest post se avisază, ca recursele lor ajustate conform statutului organic și adresate comitetului parochial se le trimită Prea Onoratului Domn protopresviter și inspector școlar **Ioan Cornea**, în Borosjenő (comitatul Aradului), cel mult până în 12/24 Ianuarie 1896; avēnd recurenții a se presenta în sfânta biserică din loc pentru a-și arēta dexteritatea în cântare și tipic.

Se observă că dela recurenți se cere se aibă 3—4 clase gimnasiale și capacitatea de a forma cor vocal.

Cermeiu, la 6/18 Decembre 1895.

Comitetul parochial.

Cu știrea mea: **IOAN CORNEA**, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru ocuparea postului de capelan temporal sistematizat cu aprobarea Ven. Consistoriu din 16/28 Ianuaru 1895. Nr. 7046 pe lângă veteranul paroch **Ierosim Luțiai** din **Cenadul-Unguresc**, se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare.

Dotatiunea:

1) Sesiunea comasată de $46\frac{1224}{1600}$ jughere pământ arător de prima clasă, carele esarēndat aduce venit anual 1028 fl.; 2) Birul grâu curat. Dela casă gelerescă $\frac{1}{4}$ chibla. Dela casă cu $\frac{1}{8}$ sesiune pământ era atata. Dela casă cu $\frac{2}{8}$ sesiune pământ $\frac{2}{4}$ chibla, er dela casă cu $\frac{4}{8}$ sesiune pământ și mai sus, una chibla. Cari dau tōte laolaltă 160 chible, à 3 frt de tot 480 fl.; 3) Venitele stolari: dela botezuri, cununii, înmormētări, părăstase și pomenirea morților 400 fl.; 4) la botezul Domnului pentru sînțirea caselor și a sălașelor 60 fl.; 5) pentru pomenirea morților a două și de sintelr Paști 20 fl.; 6) în sērbătorile de preste an pentru miruit 30 fl.; 7) pentru estrase familiari s. a. 40 fl.; 8) sântirea unor case în vinerea tinară 30 fl. — La olaltă: 2088 fl.;

Sē notēzā, cumcă alesul capelan va căpata jumătate din tōte venitele, și după competențele sale va suporta dările obveninde.

Recurenții au sē-și ajusteze recursele lor amăsurat ș. 15 lit. a) din reg. pentru parochii de clasa I-a.

Recursele adresate comitetului parochial din **Cenadul-Unguresc**, sē se trimită părintelui protopop **Moise Bocșanu**, în Arad. Recurenții sē se presinte în vre-o Duminecă ori sērbătore spre a-și arēta dexteritatea în cântare și cele oratorice.

Dat din ședința comitetului parochial din comuna **Cenadul-Unguresc**, ținută la 3/15 Decembre 1895.

Iosif Luțiai, m. p. *Ambrosiu Coste, m. p.*
preș. com. par. not. com. par.

La autorizareā lui: **MOISE BOCȘANU**, m. p. protopop.

—□—

Pe baza decisiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. Oradan de sub Nr. 281/1893. B. respective 684/1895. pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a III. **Coșdeni**, comitatul Bihor, protopresbiteratul Beiușului, se escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **14/26 Ianuarie v. 1896**.

Venitele dela acēsta parochiā sunt: 1) Pământul parochial cu un venit de 120 fl.; 2) Casa parochială cu două chilii și uneltele economice cu grădină cu un venit de 50 fl.; 3) Birul preoțesc dela 115 case socotit în 14 cubule à 5 fl. cubul 70 fl.; 4) dela tōtă casa o și delucru cu mână și boii à 40 cr., la plug 20 zile à 1 fl. ziua — dau un venit de 56 fl.; 5) din stōle și adevă: din înmormētări mari, și mici, cununii, masluri, festanii și alte venit 100 fl.; 6) Patruđeci de cară de gunoia purtate pe clegie un venit de 16 fl, de tot: 412 fl.

Cei ce dorese sē recurgă la acēsta parochie sē avisază că recursele lor ajustate cu tōte documintele necesarie — și adresate comitetului parochial din **Coșdeni** — sē le trimită Preonoratului Domn Protopresbiter **Elia Moga**, în **Robogány**, până la 12/24 Ianuarie 1896 inclusive căci celea întrate mai târziu nu se vor lua în considerațiune, în urmă: recurenți, au a sē presentă vre-o dată la s-ta biserică din **Cosdeni**, până la terminul alegerei, spre a-și arēta dexteritatea în cântare și oratorie.

Dat din ședința comitetului parochial din **Cosdeni**, ținută la 4/16 Noembrie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiterul Beiușului.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școla rom. gr. or. oofesională din comuna **Toracul-mic**, se escrie prin acēstă concurs cu termin de alegere de **30 de zile** dela prima publicare. — Salariul constă din următoarele:

a) 200 fl. în bani gata; b) pentru încăldēmēt din care se încăldēșce și sala de învățământ 48fl; — c) pentru conferințele învățătoresci decă va participa 15; — d) pentru curatorat pe anul întreg 15 fl; e) grâu 30 de chible în natură; f) cuartir liber cu grădină de legumi 120 fl. —

Recursele ajustate corespundētor recerințelor legali și adresate comitetului parochial din loc. sunt de a se trimite Prna Onoratului Domn protopresbiter **Paul Miulescu**, în **N-Komlos**, cottul **Torontal**. — În lipsa de învățător cu qualiificațiunea prescrisă, sē vor alege și preparande absolute, sub condițiunea, ca înt'un an de zile sē producă testimoniu de qualiificațiune, dela care depinde și aprobarea alegerii de cătră Prea Ven. Consistoriu.

Toracul-mic, în 21 Noembrie 1895.

V. Petrovicu, m. p. *Georgiu Serb, m. p.*
paroch, preș. not. com. par.

În conțelegere cu mine: **PAUL MIULESCU**, m. p. protopresbiter și inspector școlar.

—□—